

СЬОМИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ
АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД
(м. ВІННИЦЯ)
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
*«Еволюція адміністративної юстиції:
20 років самостійності»*

(08 липня 2022 р.)

Вінниця
2022

ЗМІСТ

І СЕСІЯ «ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ»	4
<i>Кузьмишин Віталій Миколайович, кандидат юридичних наук, Голова Сьомого апеляційного адміністративного суду</i>	
РОЛЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ У РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА, ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СЬОГОДЕННІ. РОЗВИТОК АДМІН'ЮСТИЦІЇ КРІЗЬ ПРИЗМУ ВИМОГ ЧАСУ, ЕВОЛЮЦІЇ ЛЮДИНИ, ДЕРЖАВИ ТА ПОЛІТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	4
<i>Гринюк Роман Федорович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, міжнародного та кримінального права, ректор Донецького національного університету імені Василя Стуса</i>	
КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ	10
<i>Гоцуляк Юрій Вікторович, доктор юридичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса, ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ</i>	13
<i>Білоус Олег Валерійович, доктор юридичних наук, суддя</i>	
ЛЮДИНОЦЕТРИЧНІ ТА АКсіОЛОГіЧНі АСПЕКТИ ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА У КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ НА РОЗВИТОК ПУБЛіЧНОГО ПРАВА	17
<i>Загороднюк Андрій Григорович, суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного суду, доктор філософії</i>	
ЕФЕКТИВНІСТЬ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ КРІЗЬ РОКИ. ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ВЛАДНИХ ОРГАНІВ	23
<i>Турченко Ольга Григорівна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса</i>	
ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄСПЛ НА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО	27
<i>Мельничук Ольга Федорівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічно-правових дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського</i>	
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	31

II СЕСІЯ «АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ УКРАЇНИ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»	34
<i>Амелічева Лілія Петрівна, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса</i> ЩОДО РОЗГЛЯДУ АДМІНІСТРАТИВНИМИ СУДАМИ СПРАВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ І ДИНАМІЧНОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	34
<i>Лютіков Павло Сергійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Університет митної справи та фінансів</i> ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ ЯК ЦІННІСНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЗАВДАНЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ	39
<i>Турченко Євген Іванович, адвокат, начальник юридичного відділу Донецького національного університету імені Василя Стуса</i> ЗАКОННИЙ ІНТЕРЕС ЯК ПРЕДМЕТ ЗАХИСТУ В ПОРЯДКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА	45
<i>Мілієнко Олена Анатоліївна, доктор юридичних наук, доцент, директор Вінницького навчального центру Національної школи суддів України, доцент кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса</i> ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ СУДІВ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ	49
<i>Краковська Анжеліка Євгеніївна, кандидат юридичних наук, доцент доцент кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса</i> ВИКЛАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА: ДОСВІД ДОННУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА І ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	53

Краковська Анжеліка Євгеніївна,

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри господарського та адміністративного права

Донецького національного університету імені Василя Стуса

ВИКЛАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА

АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА:

ДОСВІД ДОННУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА І ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Адміністративне право та адміністративне судочинство, як освітні компоненти, мають велике значення для формування правників. І саме сьогодні, підчас пандемії, воєнного стану, оновлення Стандартів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру» – наповнення цих дисциплін, виокремлення окремих компонентів (службового права, адміністративної процедури, адміністративного деліктного права) та безпосередньо викладання адміністративного права та адміністративного судочинства мають велике значення для формування сучасних правників як на бакалаврському рівні вищої освіти, так і на магістерському рівні.

На викладання та змістовне наповнення дисциплін вплинув і процес еволюції адміністративної юстиції, який пов'язаний з процесуальним та матеріальним правом, зокрема на дисципліни службове право (публічна служба та публічні службовці), адміністративне процедурне право, адміністративне деліктне право, в цілому на адміністративне право, адміністративний процес та адміністративне судочинство.

Кардинальним поштовхом до еволюції адміністративної юстиції у незалежній Україні стали: прийняття у 1996 році Конституції України, яка визначила спеціалізацію судових органів як основний принцип побудови національної системи судів загальної юрисдикції (стаття 125 Конституції України) та закріпила положення про вищі спеціалізовані суди; Концепція

адміністративної реформи в Україні (1998 року); Закон України «Про судоустрій України» (2002 року); Указ Президента України «Про створення Вищого адміністративного суду» (2002 року); Кодекс адміністративного судочинства України (2005 року) та подальші кроки щодо запровадження в Україні адміністративної юстиції. Зазначене вище мало істотне підґрунтя, спрямовувалось виключно на вдосконалення вітчизняної системи судоустрою, вплинуло на підготовку юристів-правників у закладах вищої освіти (далі – ЗВО).

Система вищої освіти постійно адаптується до сучасних вимог та ринку праці. Відповідно до сучасних реалій (коли потрібні фахівці з відповідними навичками, вміннями, обізнані у відповідних сферах, в тому числі з питань адміністративного права та адміністративного судочинства), підготовка правників у ДонНУ імені Василя Стуса відбувається відповідно до цих реалій, і відповідно до затверджених стандартів вищої освіти. Такі стандарти затверджені по окремих спеціальностях (081 Право – не виключення) і по відповідних рівнях та ступенях вищої освіти (бакалавр, магістр). ДонНУ імені Василя Стуса, як і інші ЗВО, самостійно розробляє і затверджує якісні освітні програми з урахуванням вимог до відповідного рівня вищої освіти, встановлених законодавством та стандартами вищої освіти. Зауважимо, що забезпечення якості вищої освіти, студентоорієнтованості, конкурентоспроможності, формування особистості професіонала має велике значення. Відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам, а також потребам заінтересованих сторін і суспільства - забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості в ДонНУ імені Василя Стуса. Відповідно до згаданих Стандартів та розроблених на їх основі освітніх програм (наприклад, право або міжнародне право), за результатами вивчення дисципліни, передбачено здобуття здобувачами вищої освіти відповідних навичок і вмінь, загальних та спеціальних компетентностей, отримання результатів навчання, які безпосередньо пов'язані

з такими дисциплінами, як адміністративне право та адміністративне судочинство.

На юридичному факультеті ДонНУ імені Василя Стуса дисципліна «Адміністративне право» викладається на 2 курсі СВО Бакалавр, включає окремий блок, який стосується основних положень щодо адміністративної юстиції, адміністративного процесу, адміністративного судочинства. А от дисципліна «Адміністративне судочинство», викладається на четвертому курсі СВО Бакалавр і вже більш детально розкриває всі складові адміністративного судочинства. Аналогічні дисципліни викладаються і у здобувачів СВО Магістр, але з поглибленим вивченням практичних аспектів, та підготовки до ЄДКІ.

Дисципліни адміністративне право та адміністративне судочинство є невід'ємними складовими не тільки під час навчання здобувачів у ЗВО, а й під час так званих випускних іспитів бакалаврів та магістрів, або вступних іспитів до магістратури. Наприклад, наприкінці четвертого курсу СВО Бакалавр – здається випускний комплексний атестаційний екзамен (в ньому багато складових по матеріальних та процесуальних галузях, в тому числі адміністративне право та адміністративне судочинство); вступний екзамен до Магістратури (як би він не називався, чи то Єдине фахове вступне випробування/ЄФВВ або в цьому році Магістерський комплексний тест/МКТ), так само включає блоки з адміністративного права та адміністративного судочинства; випускний комплексний іспит зі спеціальності наприкінці навчання в магістратурі у ЗВО та Єдиний державний кваліфікаційний іспит/ЄДКІ за межами ЗВО – теж мають блоки з дисциплін адміністративне право та адміністративне судочинство.

Усталеною практикою викладання дисципліни у ДонНУ імені Василя Стуса є те, що при викладанні і адміністративного права, і адміністративного судочинства задіяні юристи-практики, судді, професіонали, які мають безпосереднє відношення до судової сфери. Така практика викладання була започаткована ще у Донецьку, вона залишилось і у Вінниці. Завдяки такій практиці викладачі-практики не тільки викладають теорію, а й діляться практичним досвідом зі здобувачами, вирішують з ними практичні актуальні

кейси, проводять заняття на базі відповідних судів, приділяти увагу здобувачам не тільки під час лекційних та практичних занять, але й у позанавчальний час.

Прикладом такої якісної роботи є підготовка команди здобувачів на Всеукраїнський студентський турнір з судових дебатів у справах адміністративної юрисдикції (фінал турніру був організований та проведений на базі Касаційного адміністративного суду України у складі Верховного суду і команда юридичного факультету ДонНУ імені Василя Стуса отримала призове місце у фіналі). В рамках співпраці також проводяться різні заходи, круглі столи, наукові конференції, MootCourt, модельні судові засідання, завдяки яким здобувачі опрацьовують і теоретичні знання, і здобувають практичні навички. Для отримання та відпрацювання практичних навичок також використовується здобувачами та викладачами юридичного факультету ДонНУ імені Василя Стуса «Legal Space». Це перша в Україні локальна кафедра адміністративного права в суді, потужна платформа для адміністративного права та судочинства для проведення занять на базі 7AAS, проходження практики, надання бази для наукових робіт, організації модельних судових засідань та інших видів співпраці.

Таким чином, викладання дисциплін адміністративне право та адміністративне судочинство в умовах сьогодення відбувається на високому рівні, у поєднанні теорії та практики. Але слід пам'ятати і про виклики, які стоять перед нами сьогодні у час пандемії та воєнного стану в Україні: тримати високий рівень якості надання освітніх послуг та поєднувати теоретичне навчання із сучасною практикою; звернути увагу на складові дисциплін адміністративне право та адміністративне судочинство і виокремити з адміністративного права в самостійні компоненти службове право, адміністративне процедурне право, адміністративне деліктне право; продовжити співпрацю з представниками адміністративної юстиції.

***МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Еволюція адміністративної юстиції:
20 років самостійності»
(08 липня 2022 р.)***